

GIDS VOOR DE BEDRIJVEN VAN HET PARITAIR COMITÉ 119

Inleiding

De sociale gesprekspartners van het PC 119 zijn zich terdege bewust van het fundamentele belang van een werkkader ter bescherming van de werknemers, des te meer in de huidige crisisperiode.

De bedrijven van het PC hebben hun activiteiten niet moeten stopzetten en hebben sinds het begin van de crisis talrijke maatregelen getroffen om de gezondheid, de veiligheid en het welzijn van hun werknemers te beschermen.

Deze maatregelen dienden genomen te worden volgens de regels en principes van het dynamisch risicobeheer uit de welzijnswet en de codex over het welzijn op het werk:

- Risicoanalyse en aanpassing van de preventieplannen
- Opvolging van de blootstelling aan de risico's
- Centrale betrokkenheid van de interne en externe preventiediensten
- Permanent overleg in CPBW en, bij ontstentenis van het CPBW, met de syndicale delegatie, en bij ontstentenis van de syndicale delegatie, met de werknemers zelf

alsook op basis van de specifieke aanvullende verplichtingen die opgelegd werden door de regering in het kader van de pandemie (ministerieel besluit van 23 maart, zoals gewijzigd door de ministeriële besluiten van 17 april 2020, van 30 april 2020, van 8 mei 2020, van 15 mei 2020, van 20 mei 2020 en van 25 mei 2020).

De sociale partners van het PC 119 nemen akte van de Generieke Gids die opgesteld werd door de sociale gesprekspartners van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk, in overleg met de strategische cel van de minister van Werkgelegenheid. Deze Generieke Gids is in de eerste plaats bestemd voor de bedrijven die hun activiteiten (al dan niet gedeeltelijk) hebben moeten stopzetten en biedt tevens steun aan de bedrijven die hun activiteiten niet hebben hoeven stopzetten. Deze bedrijven hebben al de nodige maatregelen getroffen om hun activiteiten te kunnen voortzetten tijdens de lockdown.

De sociale gesprekspartners van het PC 119 wensten een sectorgids ter beschikking te stellen van de bedrijven en de werknemers uit de sector als een extra sectorspecifieke tool en engagement.

De bedrijven van het PC 119 worden dus opgeroepen om deze Sectorgids toe te passen **en om bijzondere maatregelen inzake informatie, vorming en sensibilisering te voorzien voor de nieuwe werknemers (onthaal), met inbegrip van de uitzendkrachten en de externe personen die de werkplek betreden en dienen te handelen met de werknemers van het bedrijf op of rond de werkplek.** Het is belangrijk dat het bedrijf hen inlicht en hen opleidt over de regels die van toepassing zijn binnen het bedrijf vóór ze ter plekke aankomen, en dat de verantwoordelijken hen aanmoedigen om de regels te respecteren.

De externe personen moeten voor ze het bedrijf betreden, ingelicht worden over de maatregelen die van kracht zijn binnen het bedrijf.

Dit geldt zowel voor externe partijen die producten komen leveren of ophalen als voor de externe partijen die verantwoordelijk zijn voor bijvoorbeeld de schoonmaak of het onderhoud.

Voor een goed begrip van de maatregelen **heeft het Agentschap voor Integratie pictogrammen en informatie in verschillende talen ontwikkeld.** Het is aanbevolen dat de bedrijven deze gebruiken om de werknemers, de onderaannemers en de externe partijen in te lichten die niet goed Nederlands en/of Frans begrijpen.

Deze informatie kan je hier terugvinden: <https://www.integratie-inburgering.be/corona-meertalige-info>

Tot slot dringen de sociale gesprekspartners van het PC 119 aan op het belang van **een open, constructief en permanent sociaal overleg** over de impact van COVID-19 op de arbeidsorganisatie en –voorwaarden en om **het preventieplan regelmatig te updaten in functie van de vastgestelde risico's/incidenten en de evaluatie ervan:**

- **Vertaal de richtlijnen naar de bedrijfscontext en volg dit op binnen het bevoegde interne overlegorgaan.**
- **Betrek experts**
Het is aangewezen dat bedrijven hun benadering onderbouwen via een risicoanalyse waarbij per activiteit/situatie het risico, de evaluatie van het risico en de maatregelen worden weergegeven. Er kan vertrokken worden van de bestaande risicoanalyses in het kader van veiligheid, gezondheid en welzijn op het werk. Het is ook aan te raden om hiervoor beroep te doen op de aanwezige expertise van de interne en externe diensten voor preventie en bescherming op het werk, ook in het kader van de evaluatie en de updates van de maatregelen/incidenten. Als blijkt dat het toepassen van 'social distancing'-maatregelen niet mogelijk is voor bepaalde activiteiten, dan is het belangrijk dat bedrijven bijkomende beschermingsmaatregelen nemen.

- **Zorg voor opleiding, informatie en instructies zodat iedereen de richtlijnen opvolgt**
Het is belangrijk dat de richtlijnen die binnen het bedrijf zijn vertaald, worden opgevolgd door het bedrijf en door alle arbeiders in het bedrijf. Leidinggevenden moeten toezien op de naleving van de richtlijnen tijdens het werk, de pauzes en het transport. De arbeiders verbinden zich er zonder voorbehoud toe om de richtlijnen individueel en collectief toe te passen.
- **Voeg contactgegevens toe**
Vermeld ook de contactgegevens van nuttige referentiepersonen van de interne of externe preventiedienst, zoals arbeidsarts, vertrouwenspersoon, preventieadviseur ergonoom, in veiligheid en hygiënist, de preventieadviseur psychosociale aspecten. Voeg eventueel een contactpunt voor coronagerelateerde vragen toe.
- **Er dient een dispositief ingevoerd te worden om een werknemer met tekenen van ziekte af te zonderen en om zijn terugkeer naar huis te organiseren, of om hem te vervoeren naar een spoeddienst als zijn toestand dit vereist.**

Er wordt aan herinnerd dat in het kader van hun algemene adviserende bevoegdheid de comités voor preventie en bescherming op het werk (bij ontstentenis van het CPBW, de syndicale delegatie; bij ontstentenis van de syndicale delegatie, de werknemers zelf) geraadpleegd worden en hun voorafgaandelijk advies geven over alle maatregelen die betrekking hebben op het welzijn van de werknemers.

Richtlijnen voor de bedrijven

De bedrijven uit de sector en hun personeel zijn onderworpen aan de welzijnswet en de codex over het welzijn op het werk, alsook aan de maatregelen in het ministerieel besluit van 23 maart 2020 over de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, zoals gewijzigd door de ministeriële besluiten van 17 april 2020, van 30 april 2020, van 8 mei 2020, van 15 mei 2020, van 20 mei 2020 en van 25 mei 2020. Voor de bedrijven die onder het bevoegdheidsgebied van het PC 119 (essentiële sector) vallen, legt de regering de volgende maatregelen op:

- De bedrijven en diensten uit de essentiële sectoren zijn gehouden om, in de mate van het mogelijke, het systeem van telewerk en de regels van 'social distancing' toe te passen.
- De sectoren en de bedienden die behoren tot de cruciale sectoren en de essentiële diensten en die hun activiteiten niet hebben stopgezet en reeds zelf de nodige maatregelen hebben getroffen, kunnen de Generieke Gids als inspiratiebron gebruiken. De bedrijven uit de cruciale sectoren en de essentiële diensten zijn toegankelijk voor het

publiek. De regels van 'social distancing' moeten in de mate van het mogelijke nageleefd worden.

Behalve deze verplichte maatregelen die opgelegd worden door de overheden worden de volgende maatregelen aangenomen in het kader van de huidige Gids om de bovenvermelde verplichtingen na te komen en om de gezondheid en de veiligheid van de werknemers te waarborgen:

A. VERLUCHTING VAN WERKLOKALEN EN PARKINGS

De Hoge Gezondheidsraad (HGR) beveelt bijzondere voorzorgsmaatregelen aan om het risico op verspreiding via de lucht in werklokale te beperken. Aangezien er werd aangetoond dat COVID-19 gedurende minstens drie uur levensvatbaar is als aerosol wordt er aangeraden om met frisse lucht te verluchten.

Raadpleeg de externe preventiedienst over de aanwezige ventilatiesystemen in het bedrijf en de risico's die daaraan verbonden zouden zijn. Dit geldt eveneens voor de ventilatiesystemen van de transportmiddelen.

- Zorg voor een regelmatige en voldoende ventilatie van de arbeidsplekken en de collectieve uitrustingen, ofwel door een natuurlijke verluchting (regelmatige aanvoer van frisse lucht), ofwel door mechanische ventilatie.
- Zorg voor een goed onderhoud van de ventilatie- en/of verluchtingssystemen, en controleer of er extra maatregelen noodzakelijk zijn voor de systemen waarin de lucht circuleert.
- Gebruik geen individuele ventilatoren die het virus kunnen verspreiden.
- De technische verantwoordelijken die belast zijn met de airconditioning van de werklokale worden verzocht om de reeds gebruikte lucht niet opnieuw te laten circuleren, maar om de voorkeur te geven aan verse lucht.
- De bedrijven moeten zo veel mogelijk vermijden om de lucht die al in de werklokale heeft gecirculeerd om te leiden naar de ondergrondse parkings. De enige uitzondering zijn de gevallen waarin er geen verse lucht kan aangevoerd worden naar deze parkings. In die gevallen kan de gebruikelijke ventilatie voortgezet worden om te vermijden dat CO₂ zich opstapelt, een prioriteit om verstikking bij de gebruikers te vermijden.
- In ieder geval wordt er aangeraden om enkel in de parking te blijven zolang als nodig is om het voertuig te parkeren of op te halen.

B. AFSTAND HOUDEN OP DE WERKPLAATS

Werknemers houden minstens 1,5 meter afstand tijdens het werk, de pauzes en tijdens het omkleden. Zowel aan de lijn als wanneer ze van de ene plaats gaan naar de andere. Om die afstand te garanderen werden volgende maatregelen genomen:

- Markeringen, linten of fysieke barrières werden gebruikt om zones of plaatsen af te bakenen. *Overweeg éénrichtingsverkeer of voorrangregels in gangen en op trappen waar personen zonder voldoende afstand kruisen.*
- Verspreiding van de maatregelen bij in-, uit en doorgangen met de hulpmiddelen hierboven opgesomd.
- De spreiding van het werk in de tijd gedurende een werkdag wordt toegepast. Dit heeft automatisch een impact op het aantal aanwezige personen.
- De pauzes worden gespreid, intermitterend in plaats van samenvallend.

Voor de verschillende plaatsen en situaties is de afstand van 1,5 meter niet mogelijk. Om die reden gelden voor die plaatsen en situaties volgende maatregelen:

- De gewijzigde uurroosters zijn van kracht om minder mensen tegelijkertijd aanwezig te hebben.
- De pauze worden anders georganiseerd.
- De betrokken werknemers maken gebruik van volgende beschermingsmiddelen: maskers en beschermingskledij. Lees duidelijk en voorafgaandelijk de instructie voor het gebruik van het masker.
- Extra ontsmettingsmateriaal en wegwerphanddoeken zijn beschikbaar.
- De productielijn werd onderverdeeld met plexiglas tussen de verschillende werkposten.
- De receptieruimte/het onthaal werd anders georganiseerd bv. met wanden en schermen, teleonthaal, handgels, ...
- *Pas deze maatregelen aan en vul ze aan binnen de context van het bedrijf.*

Ook tijdens de pauzes, in de sanitaire voorzieningen als tijdens het omkleden houden werknemers zich aan de vereiste afstand, daarvoor werden volgende maatregelen getroffen:

- Pauzes en uurroosters werden tijdelijk gewijzigd zodat minder mensen tegelijkertijd pauze nemen.
- Het aantal personen gelijktijdig in de kantine en de kleedkamer is beperkt. Het aantal personen in sanitaire voorzieningen is ook beperkt en maatregelen voor het behouden van afstand zijn genomen.
- Het is essentieel om afstand te houden in de kantine, door niet over of naast mekaar te zitten maar geschrinkt. Het bedrijf heeft de stoelen ver uiteen gezet, de werknemers moeten dat zo respecteren.
- Het is essentieel om afstand te houden in de rookruimte.
- In elke ruimte hangt duidelijk op hoeveel personen aanwezig mogen zijn in die ruimte.
- De banken in de omkleedruimte werden verschoven en markeringen werden aangebracht. Werknemers moeten de banken laten staan op de plaats waar ze staan en zich verplaatsen volgens de markeringen.
- Op verschillende plaatsen plaatste het bedrijf markeringen, linten of fysieke barrières om zones, circulaties af te bakenen, respecteer deze markeringen.
- Werknemers groeten hun collega's en externe personen van op afstand.

C. BEPERKING AANTAL AANWEZIGE PERSONEN

Het aantal gelijktijdige aanwezigen wordt beperkt:

- Het aantal aanwezigen is beperkt door de aanpassing van de uurroosters, de spreiding van de pauzes, het aanduiden van het maximum aantal personen in een bepaalde ruimte, tijdelijke extra in- en uitgangen, een aangepaste inrichting van parkings (incl. fietsparkings)
- Circulatie binnen het bedrijf en de productie is beperkt tot wat effectief noodzakelijk is. Het bedrijf heeft maatregelen genomen om de wissel van de ploegen zo efficiënt mogelijk te laten verlopen.

Het aantal aanwezige personen in de verschillende ruimtes is beperkt:

- Vormingen en werkvergaderingen gebeuren zoveel mogelijk digitaal. Startwerkvergaderingen of toolbox-meetings worden gehouden via een luidsprekersysteem waarbij iedereen op zijn werkplek blijft en afstand houdt.
- Fysieke vormingen en fysieke vergaderingen gebeuren in een voldoende groot en verlucht lokaal waardoor de 1,5 meter afstand ook hier gerespecteerd wordt.
- Bij elk lokaal staat aangeduid hoeveel mensen maximaal in dat lokaal mogen zijn.
- Liften worden enkel waar nodig gebruikt. Het aantal personen in de lift is beperkt tot 2, ook daar is voldoende afstand noodzakelijk.
- Stoelen zijn uit mekaar gezet en overtollige stoelen zijn verwijderd.
- Het is belangrijk om niet noodzakelijke bezoeken aan afdelingen of locaties waar werknemers zelf geen werkzaamheden moeten verrichten te vermijden.
- Carpooling is volgens de nieuwe regels enkel mogelijk als 1 iemand extra aanwezig is. De aanwezige persoon aanwezig zit niet naast en ook niet onmiddellijk achter de chauffeur.

D. VAN HUIS NAAR HET WERK EN TERUG

Voor vertrek

- Wie zich ziek voelt, blijft thuis en verwittigt de werkgever volgens de in het bedrijf geldende regels.
- Werknemers wassen de handen voor ze thuis vertrekken, bij aankomst op het werk, bij vertrek op het werk en bij aankomst thuis.

Vervoer

- Wie per fiets, per step of te voet naar het werk komt, moet voldoende afstand houden.
- Wie niet alleen met de auto komt, respecteert een minimale afstand van 1,5 meter tussen elke persoon tijdens het vervoer. Het aantal personen dat kan worden vervoerd, varieert dus afhankelijk van het type voertuig.
- Het is aangeraden de auto regelmatig te verluchten en te reinigen.
- Wie met het openbaar vervoer (trein, tram, bus) komt, volgt de instructies van de vervoersmaatschappijen.

Door de werkgever georganiseerd gemeenschappelijk vervoer: respecteer social distancing en voorzie afscheidingen indien dat niet mogelijk is, gebruik eventueel bijkomend mondmaskers. Zorg dat ventilatie- en verluchtingssystemen in vervoersmiddelen goed functioneren en onderhouden zijn, en geef bijzondere aandacht aan de hygiëne binnen in de voertuigen die door verschillende personen worden gebruikt.

E. HYGIËNE EN SCHOONMAAK

Hygiëne- en schoonmaakmaatregelen (inclusief schoonmaak van high touch oppervlakten)

- Er is voldoende zeep, desinfecterende gel en wegwerkdoekjes voor het wassen en drogen van de handen.
- De werknemers zijn verplicht om regelmatig, zorgvuldig en sowieso bij de start van de shift, ieder uur en bij het einde van de shift de handen grondig te wassen. Bovendien is het belangrijk dat werknemers bij vertrek thuis alsook bij aankomst thuis de handen wassen.
- Wegwerphandschoenen zijn voorzien. Het is belangrijk ook bij gebruik van handschoenen de handen regelmatig te wassen. Wees aandachtig bij het aan- en uitdoen en het weggooien ervan.
- Werknemers die moeten niezen of hoesten, gebruiken een papieren zakdoek en gooien die onmiddellijk in de vuilbak. Onmiddellijk nadien wassen zij hun handen grondig, of desinfecteren ze de handen onmiddellijk.
- Het is aangeraden om het gezicht niet aan te raken.
- Reiniging na elke shift met speciale aandacht voor drukbezochte plaatsen: De werklokalen, kleedkamers, de sanitaire ruimtes en pauzeruimtes worden na iedere shift gekuist, met bijzondere aandacht voor het extra kuisen van klinken, trapleuningen, toetsenborden, schermen, automaten, mobiele arbeidsmiddelen (bv. heftrucks), schuiven, kranen van wastafels, bedieningsknoppen van toestellen en andere voorwerpen die worden aangeraakt. De werknemers vinden ook desinfecterende doekjes in de verschillende werkplaatsen. *Voorzie zo mogelijk alternatieve wijzen van bediening, zoals bv. touchscreen-pen. Of bekijk mogelijkheden om deuren, kasten, ..., contactloos of met de elleboog te bedienen.*
- Voldoende afgesloten vuilbakken zijn voorzien en worden dagelijks gereinigd. Werknemers moeten die gebruiken.
- Werknemers wordt gevraagd deuren en poortjes te openen met de arm en niet met de handen.
- In de werkruimtes, kleedkamers en sociale voorzieningen is voldoende en goede verluchting voorzien (natuurlijke of mechanische). Gebruik geen individuele ventilatoren die het virus kunnen verspreiden.
- Bijzondere aandacht is besteed aan passende beschermingsmiddelen, reinigingsmiddelen en instructies voor werknemers die schoonmaken.

F. CIRCULATIE OP DE WERKPLAATS

Beperking van onnodige circulatie op het werk

- Werknemers zijn verplicht om zich enkel te begeven naar de eigen werk-, klee- en pauzeruimtes.
- De toegang voor externen is beperkt tot de plekken waar zij noodzakelijk langs moeten. Het bedrijf vraagt hen in de vrachtwagen te blijven. Voor hen zijn wel wc's voorzien. Externe chauffeurs mogen de laadruimtes niet betreden.
- Ook externen moeten de regels van afstand alsook hand- en nieszhygië naleven. Handreiniging en desinfectie zijn voorzien.

G. AANVULLENDE VOORZORGSMAATREGELEN

Indien de werknemer zijn lichaamstemperatuur niet heeft kunnen meten, kan de werkgever, in overleg met zijn overlegorganen, maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat hij dit wel kan doen voordat de werknemers naar de werkplek gaan, en wel in alle discretie.

(Opgelet, bespreek dit zeker intern met je overlegorganen en werknemers en consulteer ook de arbeidsarts als je dit invoert) Wij vragen je bij aankomst een temperatuurcontrole te doen. Daarbij hou je de thermometer op 5 cm van het voorhoofd. Is je temperatuur 37,5 °C of hoger, dan zullen we je vragen om te vertrekken. De thermometer wordt voortdurend gedesinfecteerd met daarvoor voorziene doekjes.

H. NIEUWE WERKNEMERS – EXTERNE PERSONEN – WERKEN OP VERPLAATSING

Voor nieuwe werknemers, met inbegrip van uitzendkrachten :

- Het bedrijf benadrukt dat ook tijdens deze crisisperiode voor het onthaal van nieuwe werknemers, met inbegrip van de uitzendkrachten, preventie en welzijn op het werk essentieel zijn. In deze crisis hoort bij dat onthaal van nieuwe werknemers ook de communicatie over de richtlijnen rond 'social distancing'.

Voor externe personen

- Het beleid van social distancing is ook belangrijk voor externe personen, met inbegrip van diegenen die de werkplek betreden. Het is belangrijk dat het bedrijf hen informeert over de regels en dat leidinggevenden hen aanmoedigen om deze te volgen. Dit geldt zowel voor externe personen die producten komen afleveren of afhalen als voor externe personen die bijvoorbeeld verantwoordelijk zijn voor de reiniging of het onderhoud.

- De maatregelen rond hygiëne en bescherming zijn ook van toepassing op het materiaal van externen dat gebruikt wordt door de werknemers van het bedrijf.
- De toegang voor externe personen is beperkt tot de plekken waar zij noodzakelijk langs moeten. Het bedrijf vraagt hen in de vrachtwagen te blijven. Voor hen zijn wel wc's voorzien. Externe chauffeurs mogen de laadruimtes niet betreden.
- Ook externe personen moeten de regels van afstand alsook hand- en nieshygiëne naleven. Handreiniging en desinfectie zijn voorzien.

Werken op verplaatsing

- Voor aanvang van de werkzaamheden/prestaties op verplaatsing worden duidelijke afspraken gemaakt met de verantwoordelijken van de plaats waar zal worden gewerkt. De werknemers worden vooraf op de hoogte gebracht van de maatregelen die gelden op de plaats waar zal worden gewerkt. Bv. via een checklist.
- Werknemers gebruiken de door de werkgever ter beschikking gestelde arbeidsmiddelen en beschermingsmiddelen.

I. PROCEDURE ALS IEMAND CORONAVERSCHIJNSELEN VERTOONT OP HET WERK

Ter info: FOD WASO geeft aan: "Werkgevers kunnen in overleg met hun interne preventieadviseur of met de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk een procedure opstellen om zelf een transport naar huis te organiseren voor werknemers die ziek worden op het werk. Zij houden hierbij maximaal rekening met de hierboven vermelde aanbevelingen."

Als de werknemer kennelijk niet meer de kracht heeft om nog zelf naar huis te gaan, dan hangt de wijze waarop het bedrijf handelt af van de medische toestand van de werknemer:

- Lijkt de werknemer ernstig ziek te zijn en is er sprake van een snelle achteruitgang van de gezondheidstoestand, dan zal de leidinggevende een beroep doen op de diensten voor dringende geneeskundige hulpverlening. Zij kunnen de zieke werknemer eventueel naar een ziekenhuis brengen.
- Voor een minder ernstig zieke werknemer die de leidinggevende toch niet alleen naar huis wil laten vertrekken, zoekt de leidinggevende in samenspraak met de familie en/of eventueel de huisarts een oplossing.

Om te voorkomen dat een werknemer die ziek wordt op het werk andere werknemers besmet, neemt het bedrijf volgende maatregelen:

- Het bedrijf voorziet een lokaal waarin de zieke persoon kan afgezonderd worden wanneer hij of zij niet onmiddellijk zelf naar huis kan vertrekken.
- *(Als het bedrijf beschikt over mondklappers:)* De zieke werknemer zal gevraagd worden een mondklapper op te zetten nadat hij zijn handen heeft gewassen of ontsmet.
(Als er geen mondklappers zijn:) Er wordt gevraagd aan de werknemer om zijn mond en neus af te dekken met een doek of een sjaal.

- Het bedrijf wijst de werknemer nogmaals uitdrukkelijk op de principes van een goede nies- en hoesthygiëne en vraagt hem voor het transport de handen te wassen.
- Verder contact met de werknemer wordt absoluut vermeden en de werknemer wordt afgezonderd in het voorziene lokaal.
- Nadien worden de werkomgeving en oppervlakken gekuist en gedesinfecteerd, net als deurklinken en schakelaars.
- Het bedrijf informeert de aanwezige collega's over de genomen maatregelen.

J. WERKHERVATTING

Wat als iemand die vermoedelijk besmet was met het coronavirus het werk hervat?

Ter info: het is zeker aangewezen om het algemeen advies te vragen van de preventie-adviseur arbeidsgeneesheer i.v.m. werkhervatting in deze tijden.

- De normale procedure van werkhervatting na een voorafgaandelijk medisch onderzoek wordt toegepast. Dit betekent: verplicht voor de werknemers die onderworpen zijn aan het verplicht gezondheidstoezicht na een afwezigheid van minstens vier opeenvolgende weken wegens een ziekte, ongeval of bevalling. Dit onderzoek moet plaatsvinden ten vroegste op de dag waarop het werk wordt hervat en ten laatste op de tiende werkdag daarna.
- Voor de andere werknemers vraagt het bedrijf ook een bezoek bij de arbeidsarts voorafgaand aan de werkhervatting. Dit heeft tot doel de preventieadviseur-arbeidsarts in staat te doen stellen om voor de eigenlijke werkhervatting van een al dan niet aan het gezondheidstoezicht onderworpen werknemer aan de werkgever in de mate van het mogelijke een aanpassing van de werkpost voor te stellen.
- Het bedrijf herinnert alle al dan niet aan het gezondheidstoezicht onderworpen werknemers aan het recht om voor dit bezoek in aanmerking te komen.

K. GEBRUIK VAN BESCHERMINGSMATERIAAL

Bij het gebruik van beschermingsmateriaal moet telkens de gebruiksaanwijzing gerespecteerd worden. Bovendien gelden volgende regels:

- Het gebruik van maskers mag geen op zichzelf staande maatregel zijn maar moet altijd gezien worden in samenhang met de andere preventiemaatregelen.
- Om enig effect te hebben, moeten maskers correct en consistent gedragen worden gedurende de tijd dat ze gebruikt worden. Bij correct gebruik hebben ze hun rol in het voorkomen van blootstellingen.
- Hou er rekening mee dat een persoonlijk beschermingsmiddel bestemd is voor gebruik door één persoon. Zij mogen niet achtereenvolgens door verschillende werknemers worden gebruikt, tenzij zij bij elke verandering van gebruiker met zorg gereinigd, ontstoft en gedesinfecteerd worden. (cf. art IX.2-19 Codex Welzijn).

De richtlijnen toepassen in de praktijk

Hieronder vind je een overzicht met concrete voorbeelden en best practices voor de sector. Deze gids van best practices is geïnspireerd op de maatregelen die in de bedrijven van de sector sinds het begin van de crisis genomen werden, alsook op de Generieke Gids van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk.

De praktische invoeringen van de richtlijnen zal sterk verschillen in functie van de bedrijven: risicoanalyse, grootte, inrichting, aantal werknemers, ... Het is onontbeerlijk dat er passende maatregelen worden getroffen en dat iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt om deze toe te passen.

1. Voorbeelden van best practices om afstand te bewaren op de werkplek

- Markeringen, linten of fysieke barrières worden gebruikt om zones of plaatsen af te bakenen.
- Eénrichtingsverkeer of voorrangregels in gangen en op trappen waar personen zonder voldoende afstand kruisen.
- Verspreiding van de maatregelen bij in- en uitgangen van de lokalen.
- Overleg over een spreiding van het werk in de tijd gedurende een werkdag.
- De pauzes worden gespreid, intermitterend in plaats van samenvallend.
- Overleg over een wijziging in de pauzes en uurroosters zodat minder personen tegelijk een pauze nemen.
- Beperking van het aantal personen tegelijk in de kantine en in de kleedruimten tot een bepaald aantal werknemers.
- Beperking van het aantal personen in de sanitaire ruimten en maatregelen treffen om de afstand te bewaren.
- Verplaatsing van banken in de kleedruimte en toepassing van markeringen.
- Plaatsing van fysieke barrières (schoongemaakt na iedere shift).
- De werknemers groeten de collega's en de externe personen van op afstand.

2. Voorbeelden van best practices om het aantal aanwezige personen in dezelfde ruimtes te beperken

- Beperkt aantal deelnemers door de uurroosters aan te passen en de pauzes te spreiden, extra tijdelijke in- en uitgangen, of een aangepaste inrichting van de parkings (met inbegrip van de fietsparking).
- Het veranderen van ploeg zo vlot mogelijk laten verlopen.

- Vormingen en fysieke vergaderingen vinden plaats in een voldoende grote en verluchte zaal zodat de afstand van 1,5 m gerespecteerd kan worden.
- Het is belangrijk om niet noodzakelijke bezoeken aan afdelingen of locaties waar werknemers zelf geen werkzaamheden moeten verrichten te vermijden.

3. Voorbeelden van best practices voor wat betreft de verplaatsingen van de woonplaats naar het werk en omgekeerd

- Werknemers wassen de handen voor ze thuis vertrekken, bij aankomst op het werk, bij vertrek op het werk en bij aankomst thuis.
- Wie per fiets, per step of te voet naar het werk komt, moet voldoende afstand houden.
- Wie niet alleen met de auto komt, respecteert een minimale afstand van 1,5 meter tussen elke persoon tijdens het vervoer. Het aantal personen dat kan worden vervoerd, varieert dus afhankelijk van het type voertuig.
- Het is aangeraden de auto regelmatig te verluchten en te reinigen
- Wie met het openbaar vervoer (trein, tram, bus) komt, volgt de instructies van de vervoersmaatschappijen.
- Door de werkgever georganiseerd gemeenschappelijk vervoer: respecteer social distancing en voorzie afscheidingen indien dat niet mogelijk is, gebruik eventueel bijkomend mondkmaskers. Zorg dat ventilatie- en verluchtingssystemen in vervoersmiddelen goed functioneren en onderhouden zijn, en geef bijzondere aandacht aan de hygiëne binnen in de voertuigen die door verschillende personen worden gebruikt (schoonmaak na ieder gebruik).

4. Voorbeelden van best practices inzake versterkte hygiënemaatregelen

- Er is op ieder moment voldoende zeep, desinfecterende gel en wegwerkdookjes beschikbaar voor het wassen en drogen van de handen. Er zijn ook vuilnisbakken die openen zonder contact met de handen.
- De werknemers worden aangeraden om regelmatig, zorgvuldig en minimaal bij de start en het einde van de shift de handen grondig te wassen.
- Bovendien worden de werknemers aangeraden om bij vertrek thuis alsook bij aankomst thuis de handen wassen.
- Wegwerphandschoenen zijn voorzien daar waar de risicoanalyse het belang ervan heeft aangetoond.
- Wees bij het dragen van handschoenen aandachtig bij het aan- en uitdoen en het weggooien ervan.
- Werknemers die moeten niezen of hoesten, gebruiken een papieren zakdoek en gooien die onmiddellijk in de dichtstbijzijnde vuilbak. Onmiddellijk nadien wassen zij hun handen grondig, of desinfecteren ze de handen onmiddellijk.
- Het is aangeraden om het gezicht niet aan te raken.

- Er worden regelmatig extra reinigingen voorzien, minimaal na elke shift met speciale aandacht voor drukbezochte plaatsen: De werklokalen, kleedkamers, de sanitaire ruimtes en pauzeruimtes, met bijzondere aandacht voor het extra kuisen van klinken, trapleuningen, toetsenborden, schermen, automaten, arbeidsmiddelen, schuiven, kranen van wastafels, bedieningsknoppen van toestellen en andere voorwerpen die worden aangeraakt.
- Er worden ook desinfecterende doekjes in de verschillende ruimten voorzien.
- De voorziene vuilbakken worden dagelijks gereinigd en de werknemers worden aangemoedigd die te gebruiken.
- In de werkruimtes, kleedkamers en sanitaire voorzieningen is voldoende en goede verluchting voorzien (natuurlijke of mechanische).
- Bijzondere aandacht is besteed aan passende beschermingsmiddelen, reinigingsmiddelen en instructies voor werknemers die schoonmaken.

5. Voorbeelden van best practices inzake circulatie op de werkplek

- Werknemers worden aangeraden om zich enkel te begeven naar de eigen werk-, kleed- en pauzeruimtes.
- De toegang voor externen is beperkt tot de plekken waar zij noodzakelijk langs moeten.
- Ook externen moeten de regels van afstand alsook handhygiëne naleven. Handreiniging en desinfectie moeten voorzien worden.